

## ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY



# En què es diferencien una persona i un corb?



GETTY

**B**ertrand Russell distingia entre la ciència, que ens diu què sabem, i la filosofia, que dona voltes al que encara no sabem. *Què ens fa humans?* (Arcàdia), nou llibre de l'escriptor i científic Salvador Macip (Blanes, 1970), és un assaig que busca una resposta des de la ciència a una pregunta clàssica de la filosofia. La resposta filosòfica bàsica seria: ens fa humans la capacitat de fer-nos preguntes i de fer-nos-les sobre nosaltres mateixos, és a dir, de tenir consciència. La resposta científica és buscar el lloc físic de la consciència i els seus mecanismes de funcionament: "Malgrat que no hem trobat encara la consciència (on), no podem mesurar-la (quant), ni n'entem el funcionament (com), podria ser que abans aconseguíssim reproduir-la parcialment", aventura Macip.

L'autor explica que ja s'han generat òrgans cerebrals que demostren que tenen un cert patró d'activitat neuronal: "Si es perfeccionen i se'ls permet seguir evolucionant, potser sí que podran formular pensaments, sobretot si es poden organitzar en estructures més grans i complexes [...]. I en un moment o altre potser un d'aquests pensaments serà preguntar-se «Qui soc?»". En intel·ligència artificial també s'està treballant amb l'objectiu de construir un ordinador que sàpiga que existeix. I llavors ve la gran pregunta: "Com ens veuríem si, gràcies a la ciència, un dia no fóssim l'única espècie cons-

**LA CONSCIÈNCIA, LA INTEL·LIGÈNCIA I LA DIMENSIÓ SOCIAL SÓN PILARS QUE ENS FAN HUMANS, PERÒ NOMÉS EL PRIMER ÉS EXCLUSIU**

cient?" La resposta és que és possible que algun dia ens vegem obligats a redefinir què és humà.

També ens fa humans, esclar, la intel·ligència, tot i que en aquest cas no és un atribut exclusiu. Hi ha animals que poden arribar a ser més intel·ligents que certes persones. No costa tant, oi? Es veu que els corbs ho són molt, d'intel·ligents, tant com

un infant d'entre 7 i 10 anys. I mira que la cultura popular els ha maltractat... La humanitat pot ser molt carnyera. En tot cas, hi ha també la dimensió social de la humanitat. "Som de la minoria dels animals (pels volts del 5%) que manté relacions eminentment monògames, però a la vegada som capaços d'organitzar societats més grans i complexes que les formigues, dues coses a priori contradictòries". En aquest sentit, també ens defineix la capacitat o necessitat de creure en una entitat superior (déus), la de cooperar amb un objectiu comú, sobretot en el nucli familiar, tot i que també en grups més amplis o molt amplis (altruisme), però també l'ús de la violència, que com en la resta d'animals és més acusada en el gènere masculí, en especial entre els 15 i els 25 anys. Els humans som violents per defecte (hi ha una base genètica), de manera instintiva, però hem après a contenir-nos. També hem trobat alternatives als models d'organització autoritaris típics de la majoria de primats, tot i que a vegades fem una passa endavant i dues enrere.

Tot això ens fa humans. I en el futur, gràcies a la modificació genètica (manipulació de la vida), podrem alterar les nostres condicions naturals per avançar cap a una espècie diferent d'homínids, amb tots els avantatges i perills (ètics) que això comporta. ¿Hi haurà, per exemple, humans perfeccionats i altres que no? La solució de Macip: un "biohumanisme racionalista". ♦♦

## ELS MÉS VENUTS

### CATALÀ

#### FICCIÓ



**[1] Doneu i se us donarà**

DONNA LEON  
Edicions 62  
272 pàgines i 19 € **4/3**

**[2] Francesca de Barcelona**

LAIA PEREARNAU / Columna  
464 pàgines i 21 € **1/2**

**[3] Les paraules justes**

MILENA BUSQUETS  
Amsterdam  
144 pàgines i 16,90 € **5/4**

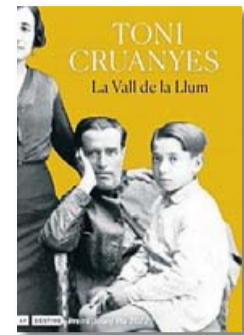
**[4] Mamut**

EVA BALTASAR  
Club Editor  
128 pàgines i 17,50 € **-/18**

**[5] El naufrag felix**

RAMON FOLCH I CAMARASA  
Viena  
184 pàgines i 16 € **3/3**

#### NO-FICCIÓ



**[1] La Vall de la Llum**

TONI CRUANYES  
Destino  
384 pàgines i 21,50 € **4/20**

**[2] Cuina o barbàrie**

MARIA NICOLAU  
Ara Llibres  
272 pàgines i 24,90 € **2/15**

**[3] Mallorca, obert tot l'any**

XAVIER MORET / Pòrtic  
256 pàgines i 18,90 € **-/2**

**[4] Crims: llum a la foscor**

CARLES PORTA  
La Campana  
336 pàgines i 19,90 € **6/11**

**[5] Diguem-ne amor**

MARTA VIVES  
Ara Llibres  
296 pàgines i 18,90 € **3/16**

### CASTELLÀ

#### FICCIÓ



**[1] Aniquilación**

MICHEL HOUELLEBECQ  
Anagrama  
608 pàgines i 24,90 € **-/1**

**[2] Todas esas cosas que te diré mañana**

ELÍAS BENAVENT / Suma  
440 pàgines i 18,90 € **1/6**

**[3] Las palabras justas**

MILENA BUSQUETS  
Anagrama  
136 pàgines i 16,90 € **3/3**

**[4] Entre los muertos**

MIKEL SANTIAGO  
Ediciones B  
480 pàgines i 20,90 € **2/2**

**[5] Roma soy yo**

SANTIAGO POSTEGUILLO  
Ediciones B  
752 pàgines i 23,90 € **6/11**

#### NO-FICCIÓ



**[1] Cuaderno Blackie Books. Vol. 11**

D. LÓPEZ VALLE / Blackie Books  
88 pàgines i 12,90 € **2/2**

**[2] La burguesía catalana**

MANEL PÉREZ  
Península  
288 pàgines i 18,90 € **1/3**

**[3] Cuaderno Golden Blackie Books. Vol 2**

D. LÓPEZ VALLE / Blackie Books  
88 pàgines i 12,90 € **-/2**

**[4] Encuentra tu persona vitamina**

MARIAN ROJAS / Espasa  
328 pàgines i 19,90 € **4/43**

**[5] Cómo hacer que te pasen cosas buenas**

MARIAN ROJAS / Espasa  
256 pàgines i 19,90 € **3/202**

Rànquing setmanal del Gremi d'Editors de Catalunya i LibriData  
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

## UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART



# Nora Ephron no s'enrecorda de res

**L'**Altra Editorial acaba de publicar *No me'n recordo de res*, un recull dels articles més mordaxos de Nora Ephron. Amb bon criteri, la traductora Carlota Gurt i l'editora Eugènia Broggi no han convertit el títol original *I remember nothing* en el seu equivalent formal *No (en) recordo res* o *No em recordo de res*. El primer no transmet la frustrant sensació de pèrdua de memòria que aquí pertoca. I el segon és artificiós, in-existent en un registre col·loquial. Aposten, doncs, per una forma que la GIEC (pàg. 706) considera "del col·loquial espontani". Ara bé, a l'hora d'escriure-la també haurien pogut optar per *No m'enrecordo de res*, que considero –no és el primer tast que hi dedico– que hauria sigut un títol més encertat.

La GIEC se separa en aquest punt, de manera incomprensible, del que diu Júlia Todolí a la GCC (pàg. 1.403) i del que diu l'EsAdir. Mentre que els segons parlen només de dues formes: la formal (1a) "No em recordo de res" i la col·loquial (1b) "No m'enrecordo de res", la GIEC s'embolica i ens embolica afegint a la formal (1a) les col·loquials (1c) "No me'n recordo de res" i (1d) "No me n'enrecordo de res". I, inexplicablement, obvia (1b), com si no existís o no la digués ningú.

**LA POR A PROPOSAR UNA FORMA NOVA FA QUE S'ACABI PROPOSANT COMA COL·LOQUIAL EL QUE NO ÉS COL·LOQUIAL**

Per què considero que la forma col·loquial (1c) –recollida a la GIEC i triada per Gurt i Broggi– és menys encertada que (1b)? A (1c) postulem l'existència col·loquial –no pas formal– de *recordar-se'n de X* i venim a dir que funcionaria com l'ús també col·loquial *adonar-se'n de X*. Però així com al costat de l'estàndard "No s'ha adonat de res" també diem col·loquialment "No se n'ha adonat de res" i no diríem mai "No s'ha enadonat de res", crec que no diem "No se n'ha recordat de res" sinó "No s'ha enrecordat de res". Les formes verbals perifràstiques delaten quan *en* és un pronom pronominalitzat (sense funció sintàctica) i quan ja és prefix. La por a proposar una forma nova com *enrecordar-se de X* fa que acabin proposant una forma col·loquial molt poc col·loquial: *recordar-se'n de X*. ♦♦